

Došlo 30. IV. 1930

krat, prilog

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{24}$ strani	Din 80.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 350.—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 1000.—
$\frac{1}{12}$ strani	Din 160.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 500.—	$\frac{1}{1}$ strani	Din 2000.—
$\frac{1}{8}$ strani	Din 250.—	$\frac{1}{3}$ strani	Din 700.—	Priloga listu stane Din 100 za 1000 kom.	

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Štev. 8.

V Ljubljani, 30. aprila 1930.

Leto 47.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkovcih pri Lovro Peto-varju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržaju; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

1. Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljave.

Amonijev sulfat 20/21% po Din 500 za 100 kg.

Apneni dušik 16—19% v pločevinastih posodah po Din 260 za 100 kg v vrečah po 235 Din. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15,5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3,20 za kg. Pri vagonškem odjemu po Din 3,05 za kg franko vsaka postaja v Sloveniji.

Kalijeva sol 42%, pri odjemu 10 ali 15 tonskega vagona po Din 176 za 100 kg franko vsaka postaja, na drobno Din 180 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo 90 Din. Za 1 ha 200—300 kg.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 126 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Nitrofoskal - Ruše, mešano gnojilo, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 172 za 100 kg, vreče po 50 kg Din 90. Pri odjemu 5000 kg po Din 168 za 100 kg franko vsaka postaja v Sloveniji. Za 1 ha 500 kg.

Razklesana kostna moka. 30% fosf. kisline, $\frac{1}{2}$ % dušika po Din 115 za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 200 za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat, 16% po Din 92 za 100 kg, v vrečah po 100 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru Za 1 ha 300—500 kg.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 110 za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Tomasova žlindra na bazi 18%, pri odjemu 15.000 kg po Din 115, za 100 kg, pri odjemu 10.000 kg po Din 116 za 100 kg, pri odjemu 5000 kg po Din 117 za 100 kg franko vsaka postaja v Sloveniji. Na drobno po Din 122 za 100 kg franko skladišče Ljubljana, Celje, Maribor. Vsak odstotek več kot 18% po analizi tovarne se zaračuna Din 6 pri 100 kg.

2. Semena in 3. krmila (kakor zadnjič v 7. št. „Kmetovalca“.)

4. Živinorejski in mlekarski predmeti.

Slamoreznice Borek: JS8 po Din 1680, VS10 po Din 1750, VFS12 po Din 2150, VFSR12 za verigo po Din 2250, VFS14 za verigo po Din 2770, Alpina 12 po Din 2350, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2500, z varnostno varovalko Din 2800, EAS za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, EBS za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100; Rapid 12 po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobiljač (šrotar) „Gloria 6“ po Din 4550, „Gloria 3“ Din 3600, drobiljač za oves EMO po Din 200.

Reporeznica, domača, mala 400 Din, velika 800 Din.

Reporeznica „Borek“, EWAD po 630 Din, Borek EWB po Din 760, EWC po Din 980, EWL po Din 740, EWO po Din 740.

Telečji napajalniki po Din 130.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 30.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, E2 za 100 lit. po Din 1400, F za 140 lit. po Din 2000; G za 200 lit. po Din 2800. „Baitu“ posnemalnik H za 35 lit. Din 700, MO za 60 lit. Din 1350, za 100 lit. KL po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 50 Din.

Srlišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodan-ja), v škatljah po 25 gr po Din 15, 50 gr po Din 25, 100 gr po Din 45, 500 gr po Din 180.

Živinozdravniški predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta po Din 70, za goved po Din 180; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 60; irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80; obroči za bike poniklani po Din 25, navadni po Din 20; toplomer za merjenje vročine po Din 20; znamke za perutnino po Din —25 za komad.

5. Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Cepilna smola v škatljah po $\frac{1}{2}$ kg po Din 8.—; v škatljah po $\frac{1}{4}$ kg po Din 15.—; $\frac{1}{8}$ kg po Din 28.—.

Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 34 do Din 150.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in gosenčnih gnezd Din 135 do 150, peresa k škarjam po Din 1.

Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.

Drevesne ščetil (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.

Strgule za drevje po Din 22 do 26.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2900.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1300.

Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem po Din 1250.

Škropilnice ročne, Perras, bakrene po 1 lit. Din 220, po 2 lit. Din 230, ponikljane 1 lit. Din 230, po 2 lit. Din 250. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 30 za komad.

Škropilnice, Flickeve nahrbtnne po sistemu Jessernigg po Din 640 komad, s pumpo na poteg po Din 640 za komad.

Škarje za striženje mej od Din 40 do Din 120.

Papirnati drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter, v zalogi Maribor.

Sotor lepilo po Din 50 za kg v zalogi Maribor.

Papir za lepilive pasove po Din 1 za meter. Dobi se v zvitihi po 50 m. v zalogi Maribor.

Vrtna zalivalke „Jalag“ 12 lit. Din 200, 14 lit. Din 215, 16 lit. 225.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po $1\frac{1}{2}$ kg po Din 20, v ročkah po $3\frac{1}{2}$ kg Din 50.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošiljajo le pločevinaste kante.
Rafiljevo ličje, kg po 20.— Din.

6. Vinogradniški in kletarski predmeti.

Trtné škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480, prava francoska **Superieur** po Din 500, in original **Austria** po Din 500 za komad.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, **razpršilnik Duet** po Din 130, navadni **razpršilnik** po Din 18, **Flickov razpršilnik** za trte po Din 90 za komad, **razpršilnik** za trte mali po Din 40, za drevje in hmelj po Din 110 za komad.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechville po Din 140.

Fenofaleinov papir za preizkušanje galične zmesi po Din 1 za zvez.

Gum. kroglice po Din 2.— do 2.50.

Gum. plošče po Din 10 za 1 komad.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter, tenke po Din 8.

Saloidin (antiklor, natrijev tiosulfat) v sodih po 300 kg po Din 5.20 za 1 kg, v manjših količinah po Din 5.60 za 1 kg.

Sulikol (koloidalno žveplo) proti oidu, 1 kg po Din 120.

Urania ali silezija zelenilo v zavitkih po 1 kg po Din 60, v zavitkih po ½ kg po Din 33.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 70 za kg.

Eponit za čiščenje vina po Din 50 za kg.

„Jullien“ za čiščenje vina, za belo in rdeče ¼ kg Din 30, ½ kg Din 50, 1 kg Din 90.

Žveplov trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplo dvojno ventilirano 85—95% Chancel po Din 3.90 za 1 kg.

Žveplalniki ročni po Din 65, nahrbtni orig. Vermorel po Din 420, žveplalnik Flick po Din 450, žveplalnik Kovina Din 400.

7. Poljedelsko orodje in stroji.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800; sejalni stroj Sack devetvrstni H9 b po Din 2700; sejalni stroj Sack petvrstni H5 b po Din 1650.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500.

Sejalni stroji. Dvovrstni sejalni stroj za koruzo po Din 900.

Dvovrstni sejalni stroj za koruzo po Din 900.—.

Ostale stroje glej v št. 7 „Kmetovalca“.

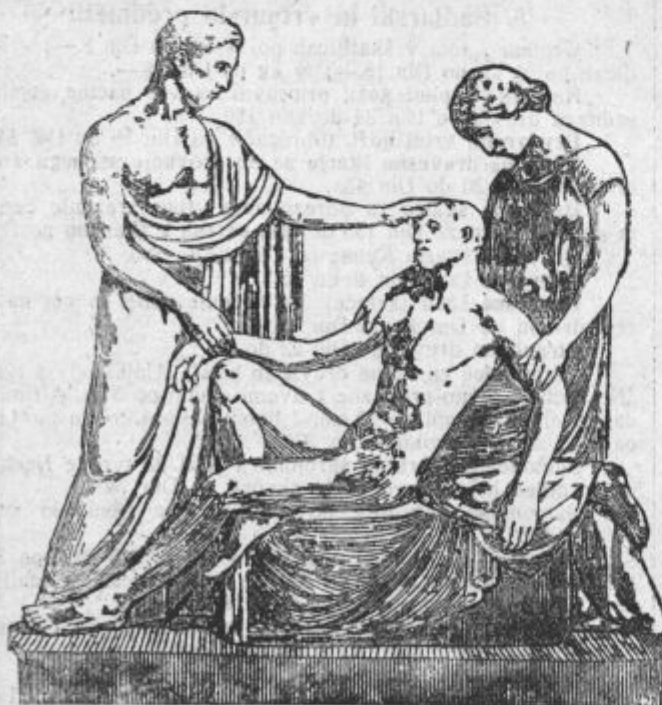
LJUDSKA POSOJILNICA

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOM. ZAVEZO

V LJUBLJANI

obrestuje vloge in daje posojila in kredite pod najugodnejšimi pogoji. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači. — Miklošičeva cesta šte. 6.

HRANILNE VLOGE ZNAŠAJO NAD 180 MILIJONOV DIN.

Prava pot, ki vodi do ozdravljenja živcev!

Bolni, izčrpani živci zagrenjujejo življenje povzročajo mnoge bolezni, kakor bodljaje, trganja, omotico, tesnoba, šumenje v ušesih, motenje v prebavi, pomanjkanje spanja, neveselje do dela in druge slabe pojave.

Moja ravnokar izišla poučna razprava Vam pokaže pravo pot, kako se boste

osvobodili vseh takih bolezni.

V tej brošuri so opisani vzroki, postanek in zdravljenje živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah. — To veselo sporočilo zdravlja pošljem vsakomur

popolnoma zastonj.

Tisoči zahvalnic potrjujejo edini obstoječ uspeh neumornega vestnega raziskovalnega dela za dobrobit trpečega človeštva. Kdor pripada velikemu številu živčno bolnih in kdor boleha na teh mnogoštevilnih pojavih, naj si takoj nabavi mojo knjižico utehe!

Prepričajte se sami, da Vam nič ne obljubljam, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše, popolnoma **brezplačno** in franko ono poučno razpravo. Zadošča dopisnica na:

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 356.

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, na Turjaškem trgu št. 3. Urejuje Viljem Rohrman.

Štev. 8.

V Ljubljani, 30. aprila 1930.

Leto 47.

VSEBINA: Gnojite s čilskim solitrom! — Več pozornosti gozdom, kmetovalci! (Dalje in konec.) — Ob 350 letnici Lipicanca. — Ikravost in prasičja kuga. — Grozdni sukač ali grozdni molj. — Umetno gnojenje na vrtu in v cvetličnih loncih. — Hmeljska kriza. — Poziv kmetijskim strokovnjakom in praktičnim kmetovalcem! — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Kmetijski tečaji in predavanja. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Tržni pregled. — Inserati.

Gnojite s čilskim solitrom!

Spomladi potrebujejo rastline obilo lahko dostopne hrane, da se morejo povoljno razvijati. Posebno za rast listov, poganjkov, steblovja rabijo mnogo dušika, medtem ko prihajajo kalij in fosforna kislina šele pozneje do veljave. Ker pa mora biti dušik, ki ga damo rastlinam spomladi v obliki umetnih gnojil, hitro topljiv, zato je sedaj za gnojenje najbolj prikladen **čilski soliter**. To gnojilo se v zemeljski vlagi hitro raztopi in razleze, korenine ga takoj vsrkajo in dovajajo skozi steblovje v zelene liste, kjer tvori beljakovine in pomaga tudi pri stvarjanju listnega zelenila.

Učinek gnojenja s čilskim solitrom se kmalu opazi in se izraža v bujni rasti rastlin in v njih temnozeleni barvi. Posebno hvaležne so zanj mlade rastline, ki so se začele šele razvijati. Pa tudi v rašči zaostale, zanikarne ali bolne rastline se po njem hitro opomorejo in dohitijo zdrave in krepko razvite.

Velika prednost tega gnojila leži tudi v njegovi uporabi. Trosimo ga lahko vsak čas po vrhu zemlje,

po zelenih rastlinah, ne da bi ga bilo treba spravljati v zemljo.

Dež ga raztopi in spravi v zemljo h koreninam, ki ga slastno vsrkajo. Le na mokre rastline ga ni trositi, ker jih deloma osmоди. Ker je hitro topljiv v zemlji, je priporočljivo, da ga trosimo pri tistih kulturah, ki jim ga damo v večjih količinah, v dveh ali več obrokih.

V splošnem ga rabimo pri žitih od 100 do 150 kg na ha, pri okopavinah 200 do 250 kg, pri travnikih 100 kg, v vinogradih in hmeljnikih do 250 kg.

Pri gnojenju moramo pa vpoštevati tudi dejstvo, da se rastline najboljše razvijejo šele tedaj, če jim damo vse troje redilnih snovi, to je razen dušika tudi še fosforovo kislino in kalij. Tako gnojenje se bogato izplača.

Ker je sedaj skrajni čas gnojenja, se pozivljejo načelstva podružnic, da takoj zbirajo od članov naročila za umetna gnojila ter jih čimprej dopošljejo družbi ozir. si jih nabavijo pri najbližjem skladišču.

L.

Več pozornosti gozdom, kmetovalci!

(Dalje in konec.)

Na zasadenem posekavu se med smrekami pokaže navadno v nekaj letih bujen bukov naraščaj, vmes se pa zaseje iz vseh vetrov neverjetno veliko gozdnega plevela. Robida, malinje in srobot gosto premreže prostor in duše mlada drevesca. Naselje se pa tudi mehki listovci: mačkovec, trepetlika in še razno grmičevje.

Tu morata opraviti svoje delo kosir in kopačica. Najbolje je čistiti ali trebiti naraščaje poleti, ko je vse v soku. Robida in srobot se pri koreninah poreže ali izkoplje, drugi plevel se ob tleh poseka.

Vse se toliko odstrani od drevesc, da jih pozimi ne potlači, in pusti, da strohni. Pri čiščenju, ki se mora ponavljati, dokler plevel škoduje, se uravna po svoji volji tudi razmerje med bukovino in smrekami s tem, da se odvišni bukov naraščaj iztrebi. Bukev v mladosti smreko v rasti prehit in zatere, če je ne zadržujemo. Prav posebno treba pri čiščenju skrbeti tudi za svoboden razvoj morebitnih žlahtnih listovcev.

Plevelu mlado drevje v 8—12 letih odraste. Ali kmalu se začne med seboj utesnjevati. Močnejše drevje preraste šibkejšo in ga uniči. Ta naravni, skoraj do gozdne dorastlosti trajajoči boj izvojuje drevje samo med seboj in od tisočev mladih ostane končno nekaj sto starih dreves. Toda tudi le-ta ostajajo pri tem in se počasneje razvijajo.

Nabirajte nove člane! — Čitajte in shranjujte „Kmetovalca!“

Zato bo gospodar posegel v ta boj in bo gozd, počenši v dobi okrog 15—20 letne starosti, v presledkih **izredčil**. Posekal bo vselej zaostala, od drugih podjarmljena, pohabljenjena in polomljena drevesa, pa tudi zdrava tam, kjer stoje pregosto ali vedno tako, da se drevesni vrhovi še dotikajo. Prizadeval si bo vzgojiti vitka, ravna in gladka debela z veliko porabnostjo in ščitil bo posebno drevje boljše vrste. **Izredčenje gozda**, ki se izvrši najbolje **pozimi**, je **najvažnejše vzgojno opravilo**. Zlasti se prirastek izdatno pospeši. Če se poseka za poizkušnjo 2 do 3 leta po izredčenju mlada smreka, ki je stala poprej v goščavi, se vidi, koliko močnejše letnice je nastavila. Še večji je pa vrednostni prirastek na lesu, ki se doseže z izredčenjem.

V odraslih mešanih gozdih naj bi se izbiralo za posek najstarejše in pa morebitno pokvarjeno drevje. Pri vsakokratnih sečnjah nastale male goličave se sproti same zasejejo in pomladé od odkrog stoječega starega drevja.

Da se nekoliko presodi in primerja **vrednost listnatega drevja**, naj navedem tečaje zagrebške borze ob koncu letošnjega januarja. Cene veljajo v dinarjih za kubični meter in za prvovrstne hlode, naložene na železniški postaji: hrast 1200—1800, jesen 600—1000, javor 400—600, gaber 350—500, brest 300—500, bukev 250—350.

Slično kakor mešane gozde je treba čistiti in redčiti tudi navadno prav goste smrekove ali jelkove mlade gozde. Približno od 20. leta dalje se pa morajo večkrat izredčiti. Sprva se dobi le kolje, ki komaj stroške pokrije, pri poznejših izredčenjih se stežejo iz posekanega lesa grede in tramiči. Pred nekaterimi leti je bilo veliko povpraševanje po smrekovih hmeljevkah. Takrat se je v izredčenih smrečevjih posekano kolje razmeroma dobro prodalo.

Vse obsodbe je vredno gospodarjenje v komaj 25 letnih smrekovih gozdih, kakor se zdaj ponekod **vrši**. Posekajo ves **sestojinski les**, t. j. najlepša, okrog 15 cm debela drevesa in jih potešejo v tramiče. V gozdu ostane **vmesno**, že napol suho drevje, ki bi se bilo moralo pri pravilnem izredčenju odstraniti. Takega gozdnega pustošenja tudi najugodnejše cene in največja denarna stiska ne morejo upravičiti.

Končno še nekoliko o naših **borovih gozdih**. Navadni ali beli borovec se zadovolji tudi z najslabšo zemljo, se razmeroma hitro razvije in dá izvršten, jako trpežen les. Ali drevo zahteva veliko svetlobe in le v mladosti raste gosteje, varuje in gnoji tla, starejši gozdi samega borovca so vedno redki. Svet, na katerem raste, se poslabša, ker ga z redkimi vejami in iglicami premalo obsenčuje. V borovih gozdih je poleti vroče, ker solnce skoraj neovirano obseva peščena, ilovnata suha tla, ki so pokrita navadno z debelimi blazinami vresja in borovničevja, med katerimi poganja praprotni in le izjemoma kako drevesce ali kak grmiček. Vresje je vedno znak od narave slabe ali radi brezobzirnega izkoriščanja oslabele zemlje. Drobna kislina prst, ki se napravi pod njim, je skoraj nerodovitna.

Vresje se ne dá zlepa zatreti in tak svet je težko izboljšati. Najbolje je redke borove gozde podsaditi s smrekami. Koreninice sadik pa morajo segati v rudninsko zemljo. V senci smrek vresje kmalu izgine.

Sploh je najbolje, da se beli borovec ne goji sam, temveč med smreko ali bukvijo, ki gozdna tla obsenčujeja. —

Na polju poizkuša kmetovalec dandanes razne nove pridobitve, da bi povečal in izboljšal pridelke. To zahteva sam boj za obstanek. Uspeh se pokaže še v istem letu.

V gozdu le redkokedaj žanje, kar je sejal ali sadil, prav redko uživa sad svojega dela. Zadostovati mu mora zavest, da ga dobro upravlja in veslje nad lepim razvojem gozda. Kot dober gospodar ne bo mislil samo nase in na sedanost, temveč si bo tudi prizadeval, da z umnim oskrbovanjem gozdu vrne, kar mu je vzel. Ljubezen do svojih in do rodne grude ga bo vzpodbujala, da zagotovi tudi svojemu nasledniku užitek in gozde po moči izboljša.

Ing. A. Guzelj.

Ob 350 letnici Lipicanca.

Častitljiva je starost našega lipicanskega konja in velika je njegova slava po vsem širnem svetu še dandanes. Pravim **našega lipicanca**, vsaj je pasma nastala **na tleh Slovenskega Krasa** in njeni zastopniki nosijo vsepovsod slovensko ime „**Lipicanci**“ skozi celih 350 let. Dolžnost naša je, da ob tem jubileju spregovorimo nekaj besedi.

Prvotna domovina te pasme je bila kraška gaza **Lipica**, katera se je razvila na pustem in skalnatem kraju blizu vasi Bazovice. Veleposestvo Lipica leži nad Trstom, oddaljeno kakih 13 klm in 415 metrov nad morjem ter je obsegalo kot bivša dvorna lastnina Habsburžanov 310 hektarov sveta. Prvi lastnik habsburške rodovine je bil nadvojvoda Karol, ki je kot regent Štajerske, Koroške, Kranjske, Istrije in Trsta kupil **19. maja 1580. l.** to posestvo od tržaškega škofa in je še to leto tukaj ustanovil **kobilarno**.

Brez dvoma je bilo v tej kobilarni več ali manj kobil domačega kraškega plemena in slovenske reje, vsaj se je imenoval ta rod dolgo časa „**kraški konj**“, ki uže za časa starih Rimljanov, posebno v dobi rimskih cesarjev, igral veliko vlogo pri osvojitvi sveta pod starorimskim orlom. Seveda se je pasma razvila polagoma pod vplivom najznamenitejših tujih žrebcev in kobil, pred vsem španskih in italijanskih konj. Tako so precej prvo leto 1580. pripeljali tri žrebce iz Španije, arabsko-španske krvi, l. 1581. zopet 6 žrebcev in 24 kobil iste pasme, dalje l. 1582. in 1584. večje število plemenskih konj Španije, vmes pa tudi iz Italije (Polesina, kraj čigar ime zveni zelo slovenski). Najznamenitejši žrebec te dobe je bil iz Andaluzije, ki je postal praded znamenitih lipicanskih belcev.

Z gojitvijo teh živali in poznejšim uvaževanjem španskih žrebcev ter križanjem in osveževanjem krvi po originalnih Arabcih je nastala današnja **pasma Lipicancev**.

Da ta postanek ni bil lahek, bomo takoj uvideli, če pomislimo, da v prvi dobi v Lipici ni bilo ne poslopij za ljudi, ne hlevov za konje; vsa okolica pa je bila goli kras, na katerega so morali napeljati in nanositi iz „**dolin**“ rodovitno zemljo, da je na njej rastle potrebna hrana in krma za naselbino. V začetku so morali vse dovažati iz bivše Kranjske, posebno iz Postojne, kajti okoli Lipice takrat ni

bilo ne njiv, ne travnikov. Z velikim trdom so umetno nastala rodovitna zemljišča, izkopale so se cisterne in pogozdile pušče. Tako je nastala krasna, rodovitna naselbina, ki je mogočno vplivala tudi na vso soseščino, ki se je poleg poljedelstva pečala z rejo „kraškega konja“.

Tekom 300 let so se razvili razni **rodovi Lipicanca**, ki se še dandanes imenujejo po svojih prvih žrebcih, kakor: **Pluto, Favory, Maestoso, Conversano, Neapolitano, Siglavy in Sindar, Tulipan**; mnogo drugih je pa že izmrlo.

Po znamenitih kobilah so nadalje nastali **sloveči rodovi z imeni**: Afrika, Almerina, Argentina, Deflorata, Europa, Anglicana, Famosa, Presciana, Sardinia, Spadiglia, Stornella; po arabskih kobilah pa: Khel il Mssaid, Mersucha in Gidrana, dalje rodova Gratia in Schagya. Iz konjarn grofa Janković-a v

Slika 22. Lipicanske kobile z žebetj na povratku s paše.

Teregovcu in Cabuni so izšli poleg rodu Tulipan, še Hamar in Rózsa; v konjarni grofa K. Eltz-a v Vukovaru se nahaja rod kobile Rendes.

Iz navedenega razvidimo postanek Lipicanca iz španskih in naših kraških konj, ki se je nadalje razvijal pod vplivom italijanskih žrebcev (Polesina, Neapulj), pa tudi pod vplivom originalnih arabskih in angleških žrebcev ter nemških, danskih in kladrubskih plemenskih žrebcev in kobil.

Do leta 1914. je bilo središče Lipincev v prvotni-domovini v Lipici, svetovna vojna je pregnala tudi te Primorce, ki so postali „begunci“ v Laxenburgu pri Dunaju in so danes razpršeni na vse vetrove; največ konj te pasme ima najbrže Češko-Slovaška (Kladrub odnosno Mal. Topolčane), potem Avstrija (Piber pri Köflachu na avstr. Štajerskem) in Italija (zopet v Lipici). V Avstriji so obdržali vsa plemena in rodove Lipicanca in sicer žrebce, kakor tudi kobile. L. 1925. so avstrijski Lipicanci („španska jahalna šola na Dunaju“) nastopili v Berlinu na razstavi in v ogromni jahalnici, kjer je več večerov po 10.000 in več gledalcev navdušeno gledalo veliko

jahalno umetnost 5 Lipincev-žrebcev, pri kateri priliki se je svet znovega opozoril na umetniško krasno obliko te pasme, na prvovrstne jahalne sposobnosti Lipicanca kakor tudi sposobnosti za izborne vožnje. Pred vsem so strokovnjaki in občinstvo strmeli nad visoko inteligenco ter vsled tega nad krasnimi uspehi vzgoje in dresure teh konj. Naj sledi torej še opis te pasme:

Lipicanec je visok 160—166 cm, po barvi je večinoma belec, pa tudi rjavci niso redki; tu in tam se dobe vranici in celo rmenci (Falki). Zanimivo je, da pridejo na svet kot sivci, rjavčki in drugače temno barvani ter dobe šele pozneje svetlo-belo dlako. Po večji ali manjši primesi arabsko-španske krvi ima lipicanski konj bolj ali manj zbočen nos, tako zvano „rams-glavo“ (Ramskopf), s tesno ležečo kožo („suha glava“); oči so ognjevit, vrat visoko nastavljen in lepo zakrivljen („labodji vrat“), viher je splošno manj očiten, hrbet strumno napet, krepko je ledje in križ (krupa), v prsih je globok, noge so bolj kratke in se jih koža tesno drži, kopita so pravilno razvita. Hoja je zelo značilna. Živali vzdigujejo noge visoko, posebno sprednje. Kot kraški konj je Lipicanec utrjen proti zunanjim vplivom, ima jeklena kopita, je trdnega zdravja in ješč; krmo izobno prebavi in je zadovoljen tudi s slabejšo klajo, teče hitro in vztrajno tudi na velike daljave. Vprežen je kot „vliť“, ponosen, živahen in neustrašen in vendar se da lahko voditi in obvladati. Vse dobre lastnosti in prednosti prenaša gotovo in stanovito na potomstvo; še desetletja se pozna na zarodu „lipicanska kri“, pa naj si bo v kakoršnihkoli razmerah in pokrajinah. Lipicanec je najboljši konj za luksuzno vprego (ekvipaže), nič slabši za navaden lahek voz in za vztrajno hitro vožnjo; po 20 km stopa vedno še kot spočit na poskusnem prostoru. Njegova lepa telesna oblika ga je usposobila za vzor in model slikarjem in kiparjem (gl. slike znamenitega slikarja Kocha) ter za vse tekme v konjski lepoti. Njegova nadarjenost za jahalno umetnost (visoka šola za jahanje) prekaša vse druge konjske pasme.

Vemo, da v sedanji dobi konj izgublja na veljavi kot delavna moč, bencin ga izpodriva in bencol, tudi para, toda kjerkoli še automanija ni ubila popolnoma smisla za lepo in pametno žival, kot je naš Lipicanec, tam ga bodo še nadalje vpoštevali strokovnjaki, ljubitelji in konjerejci. In zato ob 350 letnici ne pišemo še posmrtnice, ampak smo trdno prepričani o dolgi in lepi bodočnosti našega plemenitega jubilarja.

Vet. ref. Hugon Turk.

Ikravost in prasičja kuga.

Članek: „Ikravost prasičev na Dolenjskem“, ki je izšel v Kmetovalcu od 31. marca t. l., mi daje povod, da se oglašim tudi jaz k temu vprašanju.

Ko sem služboval v Kranju in pregledoval prasiče, namenjene za Avstrijo, ugotovil sem nekoliko krat ikravost pri prasičih, ki so jih kmetovalci mlade kupili od trgovcev. Prasiči so bili vsi brez izjeme hrvaškega izvora.

Nadalje je bila često ugotovljena svinjska kuga pri prasičih hrvaškega izvora. Dogodilo se je večkrat, da so se domači prasiči okužili od hrvaških in da so poginili na svinjski kugi. Pripetilo se je

celo, da so domači prasiči, ki so se okužili od hrvaških bolnih prasičev, poginili a hrvaški so ostali živi, ali ni bilo prida od njih, tako da so jih ljudje celo leto zastonj krmili.

Navedeni primer nas uči, da se še bolj ko sedaj oklepajmo le prasičev domače reje. Boljše je dati za prasiča domače reje par kovačev več, kakor pa tvegati z življenjem hrvaškega prasiča.

Če damo domače prasiče še cepiti proti svinjski rdečici, potem smo skoraj gotovi, da bomo prasiča zredili do klanja in da bomo imeli od njega koristi. Tega se pa ne more nikoli trditi pri prasičih iz hrvaških in bosanskih krajev, kjer je 10 do 12% živali ikrastih.

V Bosni so celo goveda ikrasta. Dr. Vuković piše v J. V. Glasniku od 15. maja 1923. leta, da je v Bosni in Hercegovini ikrastih 8—12% od v klavnica zaklanih goved.

Izreajmo v bodoče doma potrebne prasiče! Če jih pa moramo kupiti, tedaj jih dobimo od kakšnega dobro znanega prasičerejca, ne pa od prasičjih trgovcev.

Kupovati prasiče za rejo od trgovcev je enako kakor kupiti mačka v žaklju.

C. F.

Grozdni sukač ali grozdni molj.

Mnogi vinogradniki so lansko leto mislili, da po tako hudi zimi ne bo nastopal ta škodljivec, češ, saj ga je gotovo mraz uničil. Opustili so običajno zatiranje in potem je sledilo razočaranje. Grozdni molj je napravil tudi lansko leto izredno veliko škodo na grozdju. Huda zima mu ni namreč prav nič škodovala.

Že ob cvetju trte se je pokazal „seneni črviček“, pozneje pa, ko so se jagode nekoliko razvile, se je pojavil tudi „kisl črviček“ (kiseljak). Letos po tako izredno mili zimi lahko z gotovostjo računamo, da bo ta nevaren škodljivec nastopal v še večjem obsegu. Pripraviti se moramo torej že sedaj, da ga bomo uspešno zatirali.

Predvsem moramo pomisliti, da izleže samica pred cvetjem na kabrnke kar po 30—50 jajčec, iz katerih se v nekaj dneh razvijejo gosenice, ki prično takoj cvetje razjedati in delati zapredke. Če je ob cvetju deževno in hladno vreme, in trta počasi cvete, napravi seneni črviček še večjo škodo. Včasih je najti na enem kabrnku tudi 6 črvičkov, ki žro cvetje do julija meseca, dokler trta cvete. S tem pa žalibog še ni končano to kvarljivo delo. Proti koncu julija nastopijo gosenice drugega rodu. Le-te se zajedo v posamezne jagode, da se hranijo z njih vsebino. Tako navrtane jagode pa prično gniti in se posuše.

Nastane vprašanje, kako je najuspešnejše zatirati tega škodljivca? V glavnem je zatirati tudi tega škodljivca v zimskem času. Ob reznji moramo trte odrgniti in očistiti stare skorje in vseh suhih delov. Dalje moramo na kolju po špranjah itd. pazljivo iskati vsa skrivališča (razpoke) in zatreti zimsko zalego. Vse, kar pri čiščenju in reznji trt odpade, je treba skrbno pobrati in sežgati.

Prav uspešno zatiramo senenega črvička v malem ob času cvetja tudi s tem, da ga mastimo ali pa trebimo iz kabrnkov s pripravnimi vilicami ali kle-

ščicami. Tudi pozneje je na ta način, napadene jagode izbirati in uničiti. To delo je uspešno le tedaj, če ga skupno izvajamo. Zatiranje posameznika ne zaleže mnogo ali pa nič.

V zadnjih letih pa uporabljamo za zatiranje grozdnega molja razne arzenikove izdelke, kakor: **Urania** in **Silesia-zelenilo**. To so hudi strupi za ljudi in živali, ker vsebujejo 60—65% arzenika ali mišnice. Raditega moramo biti z njimi zelo previdni. Posebno je paziti, da ne pridejo otroci do njih. Arzenikove izdelke primešamo škropivu, ki ga rabimo proti peronospori.

Treba pa je dognati, kdaj metuljčki letajo? V ta namen postavimo zvečer luč v vinograd, pod lučjo pa skledico, v katero nalijemo nekoliko sladke vode pomešane s octom. Tako se bomo prepričali, kdaj začnejo metulji letati. Čez nekaj dni začnemo nato s škropljenjem. Tako je **prvič škropiti v drugi tretjini maja**; čez dober teden je škropljenje ponoviti. Škropiti je kabrnke z dobrim razškopilnikom, da jih zavarujemo pred uničenjem. Ko voda izhlapi, ostane na kabrnkih tanka prevleka arzenika, s katerim se gosenice zastrupijo, ko začnejo glodati cvetje.

Škropivo je napravljati tako-le: na 100 l galičnega škropiva, je vzeti **12—15 dkg zelenila** in mu primešati $2\frac{1}{2}$ —3 kg gašenega apna. Zelenilo in apno je najprej posebej zmešati v kašnato brozgo in šele nato zliti v sod, kjer je 90 litrov vode. V drugem škafu je pripraviti običajno raztopino galice s približno 10 litrov vode, ki jo potem zlijemo k navedeni raztopini apna in zelenila. Brozgo je treba pred uporabo z belim fenolfaleinovim papirjem poskusiti, če smo dodali dovolj apna. V tem primeru mora namreč papir pordečiti.

Proti kiseljaku škropimo v **drugi tretjini julija** z ravno tako raztopino. Za vsa tri škropljenja potrebujemo na oralu skupaj 1000 litrov škropiva, tako da je treba v ta namen na oral 1.2—1.5 kg zelenila

Fr. Kašol.

Umetno gnojenje na vrtu in v cvetličnih loncih.

Zadnje desetletje opažamo silno velik razmah pri uporabi umetnih gnojil. Umetna gnojila se širijo vsepovsod. In njihov pohod je zmagovit.

Umni kmetovalec ne potrebuje danes nikakih priporočil več, kvečjemu tupatam še posebnih navodil o uporabi tega in onega gnojila. Umetna gnojila se priporočajo sama s svojimi vidno lepimi uspehi. Če bo to načelo obveljalo tudi pri nazadnjakih — kojih je še lepo število med našimi kmetovalci, — je uporaba umetnih gnojil pri rastlinski proizvodnji zaključena in gotova stvar, ki ne potrebuje več ne priporočil, ne propagande.

Čisto drugačen je položaj v vrtnarstvu. Vrtove gnojimo povečini z hlevskim gnojem. Hlevski gnoj je za vrt neobhodno potreben. Da bi ga s kakim drugim sredstvom neorganskega ali organskega izvora, z močno sestavljeno (koncentrirano) rastlinsko hrano lahko popolnoma nadomestili, se do danes še ni posrečilo.

Vrtna zemlja je silno delovna zemlja in kot taka potrebuje veliko humusa. Prinosi vrta so raz-

meroma veliko višji kakor so oni na njivah. Tudi je doba rasti na vrtu veliko krajša kot je ona na njivah. Z eno besedo, vrt pretvarja hitreje vse tvorne sile (energije) nego polje.

Če zatorej priporočamo umetna gnojila za polje, jih moramo tem bolj za vrtove, ker umetna gnojila se najbolj obnesejo tam, kjer imamo delovno zemljo polno nakopičenih tvornih sil. Tudi njivska zemlja se bo le tedaj izkazala hvaležno za gnojenje z umetnim gnojem, če dvignemo njeno delovnost z izboljšanjem njenih tal.

Izboljšanje zemlje na naših vrtovih s pomočjo hlevskega gnoja in komposta se vrši leta in leta. Naši vrtovi so v splošnem dobro založeni s humusom, delovanje talnih bakterij je izborno. Vsi pogoji so torej dani za najvišjo rodovitnost (produkcijo), ki bo tudi nastopila, če bomo nudili naši vrtni zemlji tudi dovolj rastlinskih hranil v lahko sprejemljivi obliki t. j. v taki obliki, kakršno lahko nudijo le umetna gnojila.

Vrtnar mora računati s časom. Zanj je čas zlato! Gledati mora, da vrže na trg svoje proizvode čimprej in da izrabljuje na ta način tržno konjunkturo, ko je zanj najugodnejša. Čim pa je en proizvod prodal, pride na vrsto že drugi. Zato mora gledati, da založi mlade rastlinice s tako hrano, ki jim je najlažje in najhitreje dostopna. Hlevski gnoj sam ne nudi dovolj take hrane.

V intenzivnem vrtnarstvu prihajajo zato v poštev predvsem ona hranila, ki pospešujejo hitro rast in zorenje rastlinstva.

Za gnojenje vrtni zemlji pride v poštev potem takem polno gnojenje, t. j. gnojenje z dušikom, fosforovo kislino in kalijem. Tu pa tam je običajno tudi enostransko dušičnato gnojenje s čilskim solitrom namesto gnojnice. Razstopina naj ne bo preveč močna. Priporoča se 1 g čilskega solitra na liter vode ali 100 g na hektoliter. V tem oziru pravi prof. Wagner: „Rastline bi se veliko hitreje razvile in bi bile bolj zdrave in kot take bi dajale lepše sadeže, če bi ne gladovale vsled pomanjkanja dušika“. Na ta način se s čilskim solitrom silno pomaga rastlinam. Gnojenje s čilskim solitrom se obnese tudi v poletnih mesecih.

Za pognojitev 100 m² zelenjadnega in sadnega vrta rabimo: 4 kg čilskega solitra, 4 kg 40% kalijeve soli in 3,5 kg superfosfata.

Namesto čilskega solitra lahko uporabimo približno isto množino apnenega dušika, ki se pa počasi razkaja; zato ga moramo zgodaj in zase spraviti v zemljo. V vodni raztopini pa ni uporaben.

V novejšem času se porablja tudi sečnina s 46% dušika. Sečnina je umestni proizvod, ki se je v vrtnarstvu dobro obnesel. Uporabljamo jo lahko tudi v vodni raztopini; vendar sta razkroj in sorazmeren učinek manjša in počasnejša kot pri čilskem solitru.

Za izboljšanje naših lončnih rastlin uporabljamo z uspehom naslednjo mešanico:

50 g **krvne moke** (12%), 30 g **razklejene kostne moke** (28—30%) in 20 g 40% **kalijeve soli** — skupaj torej 100 g, zmešamo z 200 kg dobro presejane zemlje.

Namesto da rabimo navedena gnojila v obliki mešanice, lahko rabimo naslednjo vodno raztopino: v 100 litrih vode raztopimo 45 g **superfosfata** 16%, 10 g **kalijeve soli** 40% in 60 g **čilskega solitra** 16%.

Z navedeno raztopino zalivamo lončne rastline enkrat do dvakrat na teden. Vendar v glavnem le tedaj, ko se rastline razvijajo in rastejo. Pri mladih, komaj vsejanih rastlinah moramo počakati tako dolgo, da se primejo.

Nekaterim bogato-listnatim rastlinam prija še dodatek krvne moke k gornji mešanici v izmeri 50 g. Krvna moka se razmeroma v zemlji hitro razkroji in kot organsko dušičnato gnojilo izboljša prst v vsakem oziru.

Ing. Bogdan Pahor.

Hmeljska kriza.

Znano je, kaj se je vse priporočalo od strani nemških in čeških hmeljarjev v poravnavanje nastale hmeljske krize. Vendar niso vsa priporočena sredstva tudi za naše razmere.

Nemci priporočajo namreč izkopavanje vsake četrte vrste, **vzgojevanje le po ene trte od vsake rastline in napeljevanje dveh trt na eno žico ali drog.**

Veliko napako bi učinili slovenski hmeljarji, ako bi se držali tega navodila. Zakaj? —

Ko sem imel pred leti poučni shod o hmeljarstvu v Št. Ilju pri Velenju in sem navzočim hmeljarjem priporočal po navodilu umnega hmeljarstva vzgojevanje in napeljevanje ene, dveh, kvečjemu treh trt (kar se ravna po jakosti rastline) ene rastline na eden drog, zgasil se je vrl in izkušen hmeljar g. Blaž Kralj in je ugovarjal mojemu navodilu, češ, da je on zbog rodovitnosti zemlje prisiljen, vsako leto vzgojevati in napeljevati po štiri trte ene rastline, ker mu v drugem slučaju zrastejo kosmate in dolge kobule, ki so bolj podobne smrekovim storžem, kakor pa hmeljskim kobulam.

Z ozirom na dejstvo, da so sedaj naša hmeljišča (če tudi letos ne bodo gnojena) še krepka, bi uporaba navedenega sredstva povzročevala našim hmeljarjem veliko presenečenje, ker bi za svoj pridelek ne mogli najti kupca — posebno pa v letih nadprodukcije.

Nemci in Čehi nadalje priporočajo, da naj ostane v slučaju nadprodukcije nekaj hmelja — seveda najslabšega — **neobranega** na drogih in da naj takšna hmeljišča določa deželna strokovna organizacija — torej v Sloveniji Hmeljarsko društvo.

To sredstvo je pri nas — in mislim tudi drugod neuporabljivo, ker je ni oblasti in tudi ne organizacije, ki bi zamogla hmeljarju **zapovedati, da ne sme spraviti svojega pridelka.**

„Vsakdo je svoje sreče kovač!“

Pač pa je nujno potrebno, da se našim hmeljarjem vnovič in nujno priporoča, da se otesajo napačne navade, da opravljajo pri obilni letini obiranje površno in nekrbno, v letih s pičlo letino pa bolj skrbno in natančno. V prvem slučaju si kupec izbira le najlepše blago, med tem ko v drugem slučaju kupuje vse, kar je le hmelju podobnega.

In še enkrat: Hmeljarstvo se samo regulira!

Slovenski hmeljar, okleni se svoje organizacije v **dobrih** in **slabih** letih in opravljaj svoj posel po navodilih umnega hmeljarstva.

A. P.

Poziv

kmetijskim strokovnjakom in praktičnim kmetovalcem!

Škoda, ki jo povzročajo razni zajedavci rastlinskega in živalskega izvora kulturnim rastlinam, se je do sedaj z redkimi izjemami še premalo vpoštevala, čeprav je čisto ogromna.

Novi zakon o zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev predvideva energično in sistematično borbo proti tem škodljivcem našega poljedelstva. Uspešno pa se da taka borba izvesti samo z družinimi močmi, s sodelovanjem oblasti, kmetijskih institucij ter strokovnjakov in prizadetih kmetovalcev samih. Pa tudi drugi, ki niso neposredno prizadeti, lahko podpirajo to akcijo, ako so točni opazovalci prirode.

Zato pozivlja podpisana postaja, katere fitopatološki odsek ima nalogo raziskovati rastlinske bolezni, voditi evidenco o njihovem stanju, preskušati razna sredstva za njihovo zatiranje itd., vse, ki se zanimajo za stvar in bi hoteli s postajo kot dopisniki sodelovati, da ji to javijo. Postaja bi se predvsem obračala nanje z vprašanji o njihovih opazovanjih. Ravnotako bi tudi iz lastne inicijative lahko poročali, kar bi smatrali za važno, pošiljali postaji obolele rastlinske dele in živalske škodljivce v preiskavo itd. Kdor bi hotel dati na razpolago svoje nasade za poskuse z raznimi sredstvi za zatiranje bolezni in škodljivcev, bi dobil potrebna sredstva brezplačno od postaje.

Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani.

Dunajska cesta šte. 38.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 22. Kako odpravim srbečico pri prasičih? (F. B. v M. K.)

Odgovor: Srbečica pri prasutih je bolezen, ki nastane vsled nepravilne oziroma enostranske hrane doječih svinj. Bolezen ni nalezljiva. Skrbeti je za suha tla in steljo v svinjari. Svinjam je polagati svežo krmo in med jed primešati za svinjo kakor tudi za prasičke po eno žlico žveplovega cveta. Prasičke je umiti v mlačni vodi, kateri je primešati na vsak liter po eno malo žličko saneolina, ki se ga dobi v vsaki lekarni. Nato je prasičke do suhega odrgniti z otrobi. Vsekar je koristno, svinjake razkužiti na ta način, da jih dobro očistite in lesene dele umijete z vročim lugom, kateremu je dodati nekoliko saneolina. Potem je svinjake prebeliti.

A.

Vprašanje 23. Ker mi je trta v mojem vinogradu močno opešala, nimam pa dovolj hlevskega gnoja, prosim pojasnila, je-li jo smem gnojiti pri prvem okopavanju s čilskim solitrom? Morda je katero drugo gnojilo, ki bi hitreje učinkovalo? Kako pa naj gnojim jeseni vinogradu? Je-li smem gnojiti opešani vinograd s čilskim solitrom? (I. D. v Lj.)

Odgovor: Če hočete opešane trte čimprej spraviti pokoncu in nimate hlevskega gnoja, tedaj si najboljše pomagajte s čilskim solitrom. To je dušičnato gnojilo, ki pomaga rastlinam do bujne rasti, trtam pa posebno do močnih mladik, krepkih poganjkov in do obilo zaroda. Z njim gnojite lahko vsak čas, najbolje pa spomladi pri prvem okopavanju, ko začnejo trte poganjati. Čilski soliter se v zemlji hitro topi, korenine ga željno vsrkajo in odvajajo trsu tisto moč, ki ji služi za razvoj. Nobeno umetno gnojilo ne učinkuje tako hitro kot le to. — Jeseni pa pognojite trtam še s Tomasovo žlindro in kalijevo soljo, da bo prihodnje leto obilo sladkega grozdja. — Na 100 m² vinograda potrosite 2—3 kg čilskega solitra, jeseni 3—4 kg Tomasove žlindre in 3 kg kalijeve soli. S takim gnojenjem boste svojim opešanim trtam pomagali do bujne rasti.

L.

Vprašanje 24. Moj sosed namerava povečati svoj hlev, ki stoji za mojo hišo in pri tem zgraditi gnojišče tik ob moji kuhinji. Stanujem pa v vasi. Ali morem zabraniti sosedu, da mi ne postavi gnojišča ob moji kuhinji? (I. K. v Š.)

Odgovor: Že iz zdravstvenih ozirov je prepovedano graditi gnojišča v bližini hiš, toliko več pa v bližini kuhinj. Zdrav-

stvena oblast je v tem pogledu občinska uprava, oz. županstvo, ki mora paziti, da se kaj takega ne zgodi. Razentega je županstvo tudi gradbena oblast, ki izdaja dovoljenje za izvedbo stavb v občini. Zato mora vsak posestnik pred zgraditvijo zaprositi za stavbeno dovoljenje občino, ki mora sklicati komisijo in napraviti ogled na licu mesta. Tam imajo sosedje pravico ugovarjati, če se jim zdi, da je stavba tako postavljena, da škoduje njim samim bodisi v stavbenem, bodisi v zdravstvenem oziru. — Iz teh razlogov razvidite, da imate pravico obrniti se na županstvo in zaprositi za zaščito iz zdravstvenih razlogov, da Vam sosed ne zgradi gnojišča tik ob Vaši kuhinji.

L.

Iz delovanja podružnic.

Iz Laškega. V nedeljo 30. marca je priredila kmetijska podružnica pod vodstvom načelnika g. M. Hrastnika **filmsko predavanje** in sicer zjutraj po prvi maši in popoldne po nauku. Udeležba na obeh prireditvah je bila naravnost velikanska. Preko 1200 ljudi je bilo gotovo na obeh prireditvah navzočih. Pred predvajanjem filma sta imela g. načelnik in g. strokovni tajnik Kafo kratke nagovore, v katerih sta tolmačila pravilno uporabo raznih umetnih gnojil. Med proizvajanjem filma je pojasneval posamezne slike g. tajnik Kafo. Zlasti šaljivi del filma je vzbudil mnogo smeha med navzočimi tako, da bo ta prireditev ostala gotovo vsem v dobrem spominu. Zahvala gre Agrikulturno-kemičnemu uradu v Zagrebu, ki je dalo ta kmetijski film podružnici na razpolago.

Zborovanje podružnice Zlatoličje. Odbor podružnice v Zlatoličju je v nedeljo 6. aprila po rani maši sklical člane na zborovanje v šolo v Št. Janžu na Drav. polju. Vzlic slabemu vremenu je bila udeležba precejšnja. Načelnik g. Šolar je otvoril zborovanje in poudaril pomen sestanka. Nato je družbeni ravnatelj g. inž. Lah pojasnil naloge Kmetijske družbe in namen podružnic. Dotaknil se je tudi današnje gospodarske krize, ki je svetovnega značaja, in proti kateri se mora kmet boriti s zboljšanjem in moderniziranjem svojega gospodarstva. Obdelovanje zemlje je izvrševati natančno in bolj temeljito, obenem pa skušati olajšati si delo s stroji in primernim orodjem. Začetek vsakega napredka v kmetijstvu leži v ravnanju s hlevskim gnojem in gnojnico. Šele ko je gnojišče in gnojnična jama v redu, pridejo umetna gnojila do polne veljave. Spomladi je gnojiti rastlinam z lahko topljivimi gnojili, ki hitro učinkujejo. — Po predavanju se je vršil razgovor, pri katerem so se obravnavala kmetijska vprašanja iz domačih gospodarstev.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Kmetijska šola na Grmu ima še nekaj mest v pripravljalnem gospodarskem tečaju neodddanih. Da se zamorejo oddati tudi ta, je odložila rok za vlaganje prošenj do 5. maja in pričetek tečaja na sredo maja. O tem se obveščajo prošilci, ki so prošnje že vložili in oni kmetje-gospodarji, ki žele svoje sinove poslati v kmetijsko šolo, pa prošnje doslej niso vložili. Šolanje v tečaju je brezplačno.

Kmetijski tečaji in predavanja.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši v ponedeljek dne 5. maja t. l. na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8.—12. in 14.—18. ure.

Gospodarske stvari.

Kmetijska razstava v Koelnu. V času od 27. maja do 1. junija t. l. se bo vršila v Koelnu na Nemškem pokretna kmetijska razstava (Landwirt. Wanderausstellung) na prostoru od 40 ha površine. Razstava bo zelo bogato opremljena in bo nudila obiskovalcem v vseh kmetijskih panogah mnogo zanimivega. Pokazala jim bo takorekoč vse, kar se je v napredni Nemčiji na kmetijskem polju doslej doseglo.

Razstavljenih bo okrog 3000 glav najboljših plemenske živine vseh vrst, 8—9000 komadov različnega kmet. orodja, strojev in instrumentov ter v veliki množini vsi mogoči kmet. proizvodi najboljše kakovosti na prostoru od 15.000 m² površine. Ta razstava je posebno važna ne samo za tiste kmetovalce, ki si žele nabaviti najmodernejših kmetijskih strojev, plemenske živine itd., ampak tudi za tiste kmet. strokovnjake in praktične kmetovalce, ki se zanimajo za najnovejšo iznajdbo in pridobitve v prid umnega kmetijstva. Z ozirom na to priporočamo to zanimivo razstavo, da jo obiše čim več kmetovalcev in kmet. strokovnjakov. Podrobnejša pismena pojasnila glede razporeda razstave daje ministrstvo za kmetijstvo, oddelek IV. v Beogradu.

Kmetijske novice.

Prof. dr. Alfred Ogrizek na gospodarsko-šumarski fakulteti kr. vseučilišča v Zagrebu, urednik Gospodarskega lista, doma iz Rogaške Slatine, je prejel poziv na visoko kmetijsko šolo v Berlinu, da deluje nekaj semestrov v svojstvu profesorja gosta in sodelavca znanega zootehničarja, profesorja dr. C. Kronachera. Prof. dr. Ogrizek se je odzval temu pozivu in bo te dni odpotoval v Berlin, kjer bo imel nastopno predavanje pričetkom maja t. l.

Uradne vesti.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani, dne 27. marca 1930, ob pol enajsti uri v družbeni dvorani.

(Dalje in konec.)

Prošnja **podružnice Kočevje**, da pošlje Kmetijska družba njenim članom namesto „Kmetovalca“ gotovo količino arborina, je glavni odbor kot neumestno odklonil.

Istotako se je zavrnila prošnja **odsekov za perutinarstvo in kuncerejo** za dovoljenje posebne priloge v „Kmetovalcu“ s pripombo, da so zadevni tiskovni izdatki za izdajo te priloge previsoki.

Temu je sledilo imenovanje **zastopnikov Kmetijske družbe v srezke kmetijske odbore**, v kolikor se to še ni zgodilo v prejšnji seji in sicer:

1. **Maribor, desni breg:** Janko Šumenjak, ravnatelj banške trtnice in drevesnice v Pekrah;

2. **Ptuj:** Franc Vesenjaj, posestnik v Moškanjcih pri Ptuj;

3. **Gornji Grad:** Franc Ježovnik, posestnik, Kokerje, p. Rečica;

4. **Ljutomer:** Alojzij Škof, živinozdravnik v Ljutomeru;

5. **Konjice:** Ivan Selih, posestnik, Dobova pri Konjicah;

6. **Slovenjgradec:** Franc Lobe, posestnik v Slovenjgradu in

7. **Radovljica:** Ivan Rozman, posestnik, Bitnje, p. Boh. Bistrica.

Poročilo o blagovnem prometu je podal **g. ravnatelj**. Blagovni promet, predvsem z umetnimi gnojili, je izredno ži-

vahen. Po novem letu se jih je oddalo že nad 200 vagonov. Pa tudi ostalih potrebščin, ki jih dobavlja družba svojim članom, kakor razna semena, krmila, vinogradniški, kletarski, živinorejski predmeti, razno orodje in stroji itd., se je letos izredno mnogo razprodalo. — Bilanca za leto 1929 se je zaključila. V kratkem se bodo povabili gg. pregledovalci računov in g. podpredsednik Lenarčič, ki jo bodo skupno pregledali, nakar jo bo bilančna seja vzela v pretres. — Določila se je cena modri galici za 15 tonski odjem z 7.95 Din, za 5 do 10 tonski z 8 Din, prodajna cena na drobno je pa Din 8,20 za kg. Cene se razumejo franko namembna postaja na podlagi lanske znižane uvozne carine, ki pa letos še ni dovoljena.

G. Jan je predlagal, da se od Banske uprave zahteva rešitev prošnje za podporo v svrhu oddaje arborina za škropljenje sadnega drevja po znižani ceni za člane.

Nato se je prečital dopis z Iga, objavljen v 13. številki „Kmetijskega lista“ s podpisom „Ižanski kmet“, v katerem napada ta družbo, da oddaja superfosfat dražje nego „Ekonom“. Ugotovilo se je, da piše ta „Ižanski kmet“ vedoma neresnico, ker mu je družba ponudila to gnojilo cenejše nego on tam navaja. Ker je glavni odbor uvidel, da se gre tu za navadno hujskanje proti Kmetijski družbi, je sklenil, da se na take dopise ne bo odgovarjalo, pač pa se to ugotovi v zapisniku.

Končno je omenil **g. ravnatelj**, da se Kmetijska družba udeleži kakor običajno tudi letošnjega spomladnega velesejma z razstavo strojev in drugih potrebščin. Odbor je temu pritrdil.

Prečital se je **protest županske zveze** na Bansko upravo zaradi 10% prispevkov za občinski kmetijski sklad, ki jih morajo plačevati posamezne občine. Razvila se je živahna debata, v kateri sta gg. **Jan** in **Brulc** podala razne zahteve zaradi spremembe zakona za pospeševanje kmetijstva. Vsekakor se mora pravilnik k temu zakonu tako izdelati, da bo odgovarjal zahtevam naših gospodarskih razmer. Glavni odbor se ne strinja s protestom županske zveze, zahteva pa druge spremembe tega zakona.

Slučajnosti. G. Robič je podal obširen referat o izpremembah pasem v naši banovini, kakor jih predvideva novi zakon o živinoreji. Zahteval je anketo, ki naj določi posamezne okolišče za posamezne banovine. Kmetijska družba naj se obrne na Bansko upravo in kmetijsko ministrstvo, da skliče tako živinorejsko anketo, in na podlagi njenih sklepov določi pasemske okolišče. Obenem pa se naj omili v pravilniku določba prestrogega živinorejskega zakona.

Odbor je vzel to poročilo na znanje in sprejel predlagani sklep.

G. Jan: Živinorejski zakon ima mnogo pomanjkljivosti. Popolnoma neizvedljivo pa je določilo o vzdrževanju 1 bika na 30 krav.

G. Robič je predlagal, da bi se mogla taka, za naše kmetijstvo izredno važna vprašanja temeljito obravnavati in staviti vladi primerne predloge, naj Kmetijska družba zaproši kr. bansko upravo, da čimprej sestavi in skliče banski svet. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

Nadalje je predlagal, naj se Kmetijska družba na merodajnih mestih zavzema za to, da se svota Din 12.000.—namenjena za nakup vina za vojaštvo pravilno razdeli po banovinah po velikosti njih vinogradov. Nakup se naj izvrši direktno od producenta.

G. Steblovnik: Pri banski upravi se naj storijo koraki glede pouka o precepljenju šmarnice in drugih direktno rodečih ameriških trt in naj tudi Kmetijska družba s primernimi članki v „Kmetovalcu“ navaja vinogradnike k temu.

S tem je bil dnevni red izčrpan in **g. predsednik** je ob 14. uri zaključil sejo.

V tej tvornici se dobiva tudi **„Nitrofoska! Ruše“**, sestavljena na poseben patentiran način iz gnojil: apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat.

KOVAČI!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog Vam nudi
Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska cesta 46
Telefon št. 28-20

Bosulin svečice

so edino zdravilo zoper srčanico vnetje in jalovost krav. Zdravite krave in telice, ki se ne obrelijo s temi svečicami! I škatla z natančnim navodilom 30 Din. Izdeluje in razpošilja edino: Lekarna pri „Angelju Varhu“ na Vrhniki. — V zalogi vsa druga zdravila za živino!

CEMENT

prvovrsten, trboveljski v papirnih vrečah ima vedno na zalogi
OSVALD PENGOV
LJUBLJANA
Karlovska c. 19, pri Rastoharju.

Kavo vseh vrst in vsakovrstno špeci-
rijsko blago. Semena vedno sveža in
dobro kaljiva. Koruzo in drugo žito.
Pšenično moko prvovrstne kvalitete,
vse po najnižjih dnevnih cenah pri:

Anton Fazarinc, Celje.

Ce boste zidali hišo ali hlev

boste potrebovali **žeblice** (žičnike)
katere dobite v vsaki množini najje-
neje pri

SIMON PIRC, Podnart 2.

Pri zaprtju,

motenja prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopočutju vzemi na tešče kozarec naravnih „Franz-Josef“ grenčice. Po izkušnjah na kliniki za notranje bolezni je „Franz-Josef“ voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. „Franz-Josef“ grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 34

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjavi: »KMETSKI DOM«

Telefon 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog
okroglo 30.000.000 dinarjev.
Rezerve nad 500.000 dinarjev.

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. - POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji
BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8-12 1/2 in od 3-4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8-12 1/2 ure.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago
prvovrstne kakovosti po solidnih cenah
in točni postrežbi, najugodnejše kupite
pri domačem podjetju

MEDIĆ-ZANKL

TOVARNE OLJA, LAKOV IN BARV

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ.

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

VARNO NALOŽITE SVOJ DENAR V

VZAJEMNI POSOJILNICI

V LJUBLJANI
POLEG HOTELA UNION

OBRESTOVANJE
NAJUGODNEJE

POSOJILA PROTI VKNJIŽBI NA
POSESTVA, PROTI POROŠTVU ITD.

Ustanovljena leta 1881.

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno. — Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hran. vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100 milijonov še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—

Podružnici:

MARIBOR
Aleksandrova c. št. 11

Šoštanj
(v lastni hiši)

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnje število.

Drva

bukova, suha, kupuje stalno proti takojšnjemu plačilu trdka „Kurivo“ v Ljubljani, Dunajska cesta št. 33 (javna skladišča). 267

Plemenske kunce (zajce)

vseh plemenitih pasem ima vedno na prodaj „Odssek za rejo kuncov Kmetijske družbe v Ljubljani.“ (Vsa pojasnila daje tajništvo odseka). 261

Steklene stene

z velikimi šipami za verando ali predelitev pisarne so na prodaj! Na ogled pri Upravi Kmetovalca v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. nadst. 114

Koleselj in stružni stroj (draksel)

vse v prav dobrem stanju proda po nizki ceni: Jernej Legat, kolar, Naklo pri Kranju. 123

Bika, simodolske pasme

13 mesecev starega, ima na prodaj: Alojzij Vrhovec, Sajca 5, p. Dobrova pri Ljubljani. 124

Plemenskega merjasca

dobre pasme, 5 mesecev starega, ima na prodaj: Valentin Rahne, Zalag 7, p. Dev. Mar. v Polju. 125

Gepelj

malo rabljen, na 36 obratov, se radi nabave električnega motorja proda. Naslov: Valentin Rahne, Zalag 7, p. Dev. Mar. v Polju. 126

Vabilo

k rednemu občnemu zboru Kmet. hranilnice in posojilnice r. z. z. n. z., ki se vrši v nedeljo, dne 18. maja 1930 v prostorih g. načelnika Ig. Majena ob 8. uri zjutraj. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelnstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za l. 1929. 5. Volitev nadzorstva. 6. Čitanje revizijskega poročila. 7. Slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje ne glede na število navzočih članov. — Načelnstvo. 127

Bika

montafonca, 18 mesecev starega, že licencovanega, prvovrstnega, 460 kg težkega ima na prodaj: Ivan Želran, Gotnavas, p. Novomesto. (Cena po dogovoru). 128

Kupim „gepelj“

stoječi, železno stebriki, malo rabljen, Franc Avbelj, Klanc, p. Vače. 129

Krasne tlakove

za veže in cerkve, poklada jih: Cementarna Goslinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 130

15 hl dobrega jabolčnika

prvovrstnega, od zlatih kislih jabolč, ima na prodaj: Ignacij Verbič, Dramlje pri Sentjurju. 122

Jajca za valjenje

(komad Din 3) od čistokrvnih rjavih štajerskih kokoši (povprečna nesnost v preteklem letu 156 jajc) odda: Oskrbništvo graščine na Pragerskem. 99

Pošljite nam takoj Vaš naslov!

Dnevno Din 200 do 300 in še več,

lahko zaslužite z delom v Vašem domačem kraju. Znamko za odgovor: „Tehna“, družba, Ljubljana, Mestni trg 25/1. 121

Ženitna ponudba.

Posestnik, vdovec brez otrok v Koroški Rožni dolini (posestvo vredno 200.000 Din) želi poročiti posestnico, vdov ali starejšo dekle z večjim premoženjem. Pismo je poslati na Upravo „Kmetovalca“ v Ljubljani (pod ženitna ponudba št. 106). 106

Gnojnične vozove

z sodom izdeluje A. Tomšič, Verd-Vrhnika. Cenik s podobami se na željo pošlje. 100

Fige za žganjekuho

dobavlja najugodnejše veletrgovina Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2. Zahtevajte ponudbo! 257

Praktikantinja

kmetko hči, se išče za poletje proti plačilu in oskrbi za gospodinjstvo po severnonemškem običaju. Vpraša se pri: Probst, Lutverci, Gornja Radgona. 117

VABILO

k

rednemu občnemu zboru Splošne gospodarske zadruga r. z. z. o. z. v Sevnici,

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 18. maja 1930, ob 9. uri dopoldne v zadrugi prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelnstva, ter čitanje revizijskega poročila in računskega zaključka za l. 1929.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev rač. zaklj. za l. 1929.
5. Volitev enega člana v načelnstvo.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob zgoraj navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Načelnstvo.

„Težakovo olje za živino“

pošilja se samo v ročkah, kakor jo kaže spodnja slika. Olje, ki ne bi bilo v takšnih originalnih ročkah je potvorba brez vrednosti.

Olje zahtevajte pri tvrdki

**M. TEŽAK
ZAGREB**

GUNDULIČEVA ULICA 13,

direktno, ali pri onih trgovcih, ki so pooblašteni za prodajo „Težakovega olja za živino“ od tvrdke dobaviteljice.

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

**v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste
in Vodnikove ulice.**

**Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov - posestnikov
z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri Ljudski posojilnici ne plačajo
rentnega davka.**

Stanje vlog nad Din 90.000.000 —